

SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE

wsparcie dla osób z autyzmem w ramach pomocy społecznej

Osobom z autyzmem (dzieciom, młodzieży, osobom dorosłym) przysługują zajęcia usprawniające prowadzone przez specjalistę (jeżeli nie ma zapewnionej wystarczającej pomocy w innych instytucjach).

Jak i gdzie starać się o przyznanie usług specjalistycznych?

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi organizuje i przyznaje ośrodek pomocy społecznej (OPS). O usługi należy ubiegać się w OPS najbliższym miejsca zamieszkania.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi są zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej¹ – co oznacza, że OPS mają je obowiązkowo realizować. Środki na ten cel pochodzą z budżetu państwa, a nie z budżetu gminy.

O potrzebie przyznania usług, decyduje lekarz specjalista – psychiatra, prowadzący daną osobę, wydając odpowiednie skierowanie – zaświadczenie lekarskie. W skierowaniu lekarz powinien napisać, że prosi o przyznanie specjalistycznych usług opiekuńczych w zalecanym wymiarze godzin tygodniowo, bądź miesięcznie. Powinien też określić ich rodzaj (w Rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dn. 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych są wymienione rodzaje tych usług). Rodzaje usług zostały także omówione szczegółowo w dalszej części niniejszego opracowania. Wzór zaświadczenia lekarskiego znajduje się w załączniku nr 1 do niniejszego opracowania.

Ze skierowaniem i podaniem (wzór podania w załączniku nr 2) **trzeba zwrócić się do ośrodka pomocy społecznej.** Pracownik OPS nie może odmówić przyjęcia podania w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych. Należy zrobić kopię składanych dokumentów (czyli zaświadczenia lekarskiego kierującego na usługi, podania w sprawie przyznania usług). Na kopii tych dokumentów należy mieć potwierdzenie ich złożenia (data wpłynięcia do OPS, podpis osoby przyjmującej dokumenty, pieczętka). Podanie i zaświadczenie można także posłać listem poleconym. W takiej sytuacji dowód nadania listu poleconego jest dowodem złożenia podania.

Prośbę o przyznanie usług można także złożyć ustnie w OPS, ale w takiej sytuacji powinien być spisany przez pracownika socjalnego protokół, który następnie należy podpisać i dołączyć skierowanie.

Ośrodek pomocy społecznej przyznaje **usługi po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego.** Wywiad musi być przeprowadzony w ciągu dwóch tygodni od złożenia podania. Pracownik socjalny przychodzi na wywiad rodzinny do mieszkania rodziny.

Celem wywiadu w przypadku ubiegania się o usługi jest:

- 1) ustalenie sytuacji rodzinnej, dochodowej i majątkowej rodziny (**uwaga!** dochody rodziny nie odgrywają roli w przypadku ubiegania się o przyznanie usług. Prawo do tego świadczenia nie jest uzależnione od kryterium dochodowego w pomocy społecznej. Dochody odgrywają rolę, ale przy ustalaniu odpłatności za usługi),
- 2) ustalenie warunków organizacyjnych świadczenia usług,
- 3) ustalenie odpłatności lub zwolnienia z opłat.

Pracownik socjalny ma prawo żądać zaświadczenia o dochodach z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku, orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (o ile takowe zostało wydane dla dziecka).

¹ Ustawa z dn. 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r., Nr 64, poz. 593 z późn. zm.) – art. 18 ust. 1 pkt. 3 - Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminy należy: organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Ośrodek pomocy społecznej musi wydać decyzję administracyjną na piśmie w ciągu 30 dni od złożenia podania. Konieczność wydania decyzji w sprawie przyznania bądź nieprzyznania usług w formie decyzji administracyjnej określają zapisy ustawy o pomocy społecznej².

Odpowiedź ośrodka nie może być w formie zwykłego pisma informującego o odmowie przyznania usług, czy niemożności zorganizowania usług np. z powodu braku osoby, które mogłaby je realizować.

Jeżeli ośrodek zwleka z wydaniem decyzji (tj. mija miesiąc od złożenia podania i nie ma wydanej decyzji) przysługuje nam prawo do złożenia zażalenia na postępowanie OPS (niewydanie decyzji w terminie) do Samorządowego Kolegium Odwoławczego (SKO). Prawo to określone jest w Kodeksie postępowania administracyjnego³. Wzór zażalenia znajduje się w załączniku nr 3 do niniejszego opracowania.

Jeżeli OPS z powodów niezależnych od niego nie wydał decyzji w terminie (z powodu np. poszukiwania osoby, która ma świadczyć usługi, z powodu ubiegania się o środki na zorganizowanie usług) jest zobowiązany przesłać do osoby zainteresowanej pismo informujące o nowym terminie załatwienia sprawy i podać przyczynę zwłoki. Obowiązek ten określony jest w kodeksie postępowania administracyjnego⁴.

W decyzji przyznającej usługi wydanej przez OPS powinien być ustalony zakres, okres i miejsce świadczenia tej formy pomocy (określa to art. 50 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej). Ponadto rozporządzenie dot. specjalistycznych usług opiekuńczych określa, że ośrodek pomocy społecznej wydaje decyzję o ilości przyznanych miesięcznie godzin specjalistycznych usług opiekuńczych oraz o wysokości odpłatności.

Odwołanie od decyzji OPS

W sytuacji gdy OPS wyda decyzję odmowną, można się od niej odwołać na piśmie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego. Odwołanie adresuje się na Samorządowe Kolegium Odwoławcze, ale składa się w ośrodku pomocy społecznej w ciągu 14 dni od otrzymania decyzji do ręki. Od decyzji można odwołać się także w przypadku gdy np. przyznano zbyt małą ilość godzin usług, albo gdy nie zgadzamy się z wyliczoną odpłatnością za usługi. Jednak należy pamiętać, że w chwili gdy składamy odwołanie wstrzymane jest wykonywanie usług do czasu rozstrzygnięcia sprawy (o ile usługi były przyznane na mocy tej decyzji).

W chwili złożenia odwołania OPS ma 7 dni na rozpatrzenie sprawy – może zmienić decyzję po zapoznaniu się z naszymi argumentami, jeżeli tego nie zrobi przesyła odwołanie wraz z aktami sprawy do SKO. W takiej sytuacji osoba zainteresowana jest powiadamiana na piśmie o przekazaniu sprawy do Samorządowego Kolegium Odwoławczego. Kolegium ma kolejnych 30 dni na rozpatrzenie sprawy.

² Ustawa z dn. 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r., Nr 64, poz. 593 z późn. zm.) – art. 106 ust. 1.

Przyznanie świadczeń z pomocy społecznej następuje w formie decyzji administracyjnej.

³ Ustawa z dn. 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.) – art. 37 par. 1 Na niezakończony w terminie określonym w art. 35 lub ustalonym w myśl art. 36 stronie służy zażalenie do organu administracji publicznej wyższego stopnia; art. 37 par. 2 Organ wymieniony w par. 1, uznając zażalenie za uzasadnione, wyznacza dodatkowy termin załatwienia sprawy oraz zarządza wyjaśnienie przyczyn i ustalenie osób winnych niezakończony w terminie, a w razie potrzeby także pojęcie środków zapobiegających naruszaniu terminów załatwiania spraw w przyszłości.

⁴ Ustawa z dn. 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.) – art. 36 par. 1 O każdym przypadku niezakończony w terminie określonym w art. 35 organ administracji publicznej obowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki i wskazując nowy termin załatwienia sprawy; art. 36 par. 2 Ten sam obowiązek ciąży na organie administracji publicznej również w przypadku zwłoki w załatwieniu sprawy z przyczyn niezależnych od organu.

OPS nie może odmówić przyjęcia odwołania. Do odwołania trzeba dołączyć kserokopię decyzji. Wzór odwołania od decyzji OPS znajduje się w załączniku nr 4. Oczywiście należy pamiętać o zrobieniu kserokopii odwołania, na której OPS powinien potwierdzić fakt jego złożenia.

Odpłatność za usługi

Zasady ustalania odpłatności za usługi zostały określone w Rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dn. 22 września 2005 r., w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r., Nr 189, poz. 1598 z późn. zm.).

OPS ustala odpłatność jaką ma ponieść za usługi dana osoba. Informacja o wysokości odpłatności albo o świadczeniu usług nieodpłatnie powinna znaleźć się w decyzji, na mocy której jest przyznane to świadczenie.

Cenę za 1 godzinę specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi ustala każdy OPS, na podstawie analizy kosztów ich realizacji.

Szczegółowe wyliczenia dot. odpłatności za usługi są dokonywane na podstawie poniższej tabeli, która znajduje się w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dn. 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r., Nr 189, poz. 1598 z późn. zm.):

Dochód osoby samotnie gospodarującej lub przypadający na osobę w rodzinie:	Wskaźniki odpłatności w procentach ustalone od ceny specjalistycznej usługi za 1 godzinę dla:	
	osoby samotnie gospodarującej	osoby w rodzinie
do 477 zł = 100 %	nieodpłatnie	nieodpłatnie
powyżej 100 % do 132,5 % <i>(pow. 477,00 zł do 632,02 zł)</i>	1,5 %	3,5 %
powyżej 132,5 % do 165 % <i>(pow. 632,02 zł do 787,05 zł)</i>	3 %	7 %
powyżej 165 % do 187,5 % <i>(pow. 787,05 zł do 894,37 zł)</i>	5 %	11 %
powyżej 187,5 % do 220 % <i>(pow. 894,37 zł do 1049,40 zł)</i>	7 %	15 %
powyżej 220 % do 237,5 % <i>(pow. 1049,40 zł do 1132,87 zł)</i>	11 %	20 %
powyżej 237,5 % do 255 % <i>(pow. 1132,87 zł do 1216,35 zł)</i>	15 %	25 %
powyżej 255 % do 265 % <i>(pow. 1216,35 zł do 1264,05 zł)</i>	22,5 %	32,5 %
powyżej 265 % do 275 % <i>(pow. 1264,05 zł do 1311,75 zł)</i>	30 %	40 %
powyżej 275 % do 282,5 % <i>(pow. 1311,75 zł do 1347,52 zł)</i>	45 %	55 %
powyżej 282,5 % do 290 % <i>(pow. 1347,52 zł do 1383,30 zł)</i>	60 %	70 %
powyżej 290 % do 310 % <i>(pow. 1383,30 zł do 1478,70 zł)</i>	75 %	85 %
powyżej 310 % do 330 % <i>(pow. 1478,70 zł do 1574,10 zł)</i>	90 %	100 %
powyżej 330 % <i>(pow. 1574,10 zł)</i>	100 %	100 %

W uzasadnionych przypadkach można ubiegać się o zwolnienie (częściowe lub całkowite) z odpłatności. Prośbę taką należy zgłosić pracownikowi socjalnemu prowadzącemu naszą sprawę. O zwolnienie z opłat można starać się w przypadku:

- konieczności korzystania co najmniej z dwóch rodzajów specjalistycznych usług,
- konieczności ponoszenia opłat za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej lub w ośrodku wsparcia (np. środowiskowy dom samopomocy) i za pobyt członka rodziny w placówce opiekuńczo-wychowawczej, leczniczo-rehabilitacyjnej, opiekuńczo-leczniczej lub pielęgnacyjno-opiekuńczej,
- konieczność korzystania przez więcej niż jedną osobę w rodzinie z pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym co najmniej jedną przewlekle chorą,
- zdarzenie losowe.

Należy pamiętać, że zwolnienie z opłat jest rozpatrywane przez OPS bardzo indywidualnie – w zależności od sytuacji danej rodziny/osoby. Zwolnienie to jest traktowane przez OPS uznaniowo.

Rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych

Usługi mają być dostosowane do szczególnych potrzeb osób wymagających pomocy w formie specjalistycznych usług, wynikających z rodzaju ich schorzenia lub niepełnosprawności. Rodzaje usług zostały określone w § 2 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dn. 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych, są to:

- 1) uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, w tym zwłaszcza:
 - a) kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, motywowanie do aktywności, leczenia i rehabilitacji, prowadzenie treningów umiejętności samoobsługi i umiejętności społecznych oraz wspieranie, także w formie asystowania w codziennych czynnościach życiowych, w szczególności takich jak:
 - samoobsługa, zwłaszcza wykonywanie czynności gospodarczych i porządkowych, w tym umiejętność utrzymania i prowadzenia domu,
 - dbałość o higienę i wygląd,
 - utrzymywanie kontaktów z domownikami, rówieśnikami, w miejscu nauki (*miejsce nauki są przedszkola, szkoły różnego typu*) i pracy oraz ze społecznością lokalną,
 - wspólne organizowanie i spędzanie czasu wolnego (*np. spacer, wyjście na basen*),
 - korzystanie z usług różnych instytucji (*instytucją jest także przedszkole, szkoła, dom kultury, kino, teatr*)
 - b) interwencje i pomoc w życiu w rodzinie, w tym:
 - pomoc w radzeniu sobie w sytuacjach kryzysowych - poradnictwo specjalistyczne, interwencje kryzysowe, wsparcie psychologiczne, rozmowy terapeutyczne,
 - ułatwienie dostępu do edukacji i kultury,
 - doradztwo, koordynacja działań innych służb na rzecz rodziny, której członkiem jest osoba uzyskująca pomoc w formie specjalistycznych usług,
 - kształtowanie pozytywnych relacji osoby wspieranej z osobami bliskimi,
 - współpraca z rodziną - kształtowanie odpowiednich postaw wobec osoby chorującej, niepełnosprawnej,
 - c) pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, w tym:
 - w uzyskaniu świadczeń socjalnych, emerytalno-rentowych,
 - w wypełnieniu dokumentów urzędowych,
 - d) wspieranie i pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, w tym zwłaszcza:
 - w szukaniu informacji o pracy, pomoc w znalezieniu zatrudnienia lub alternatywnego zajęcia, w szczególności uczestnictwo w zajęciach warsztatów terapii zajęciowej, zakładach

“Informacje dla rodzin”

- aktywności zawodowej, środowiskowych domach samopomocy, centrach i klubach integracji społecznej, klubach pracy,
- w kompletowaniu dokumentów potrzebnych do zatrudnienia,
 - w przygotowaniu do rozmowy z pracodawcą, wspieranie i asystowanie w kontaktach z pracodawcą,
 - w rozwiązywaniu problemów psychicznych wynikających z pracy lub jej braku,
- e) pomoc w gospodarowaniu pieniędzmi, w tym:
- nauka planowania budżetu, asystowanie przy ponoszeniu wydatków,
 - pomoc w uzyskaniu ulg w opłatach,
 - zwiększanie umiejętności gospodarowania własnym budżetem oraz usamodzielnianie finansowe;
- 2) pielęgnacja - jako wspieranie procesu leczenia, w tym:
- a) pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych,
 - b) uzgadnianie i pilnowanie terminów wizyt lekarskich, badań diagnostycznych,
 - c) pomoc w wykupywaniu lub zamawianiu leków w aptece,
 - d) pilnowanie przyjmowania leków oraz obserwowanie ewentualnych skutków ubocznych ich stosowania,
 - e) w szczególnie uzasadnionych przypadkach zmiana opatrunków, pomoc w użyciu środków pomocniczych i materiałów medycznych, przedmiotów ortopedycznych, a także w utrzymaniu higieny,
 - f) pomoc w dotarciu do placówek służby zdrowia,
 - g) pomoc w dotarciu do placówek rehabilitacyjnych;
- 3) rehabilitacja fizyczna i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu w zakresie nieobjętym przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. Nr 210, poz. 2135, z późn. zm.³⁾):
- a) zgodnie z zaleceniami lekarskimi lub specjalisty z zakresu rehabilitacji ruchowej lub fizjoterapii,
 - b) współpraca ze specjalistami w zakresie wspierania psychologiczno-pedagogicznego i edukacyjno-terapeutycznego zmierzającego do wielostronnej aktywizacji osoby korzystającej ze specjalistycznych usług (*w tym zakresie mieszczą się zalecenia do pracy z daną osobą przekazywane przez specjalistów, terapeutów ze specjalistycznej placówki*);
- 4) pomoc mieszkaniowa, w tym:
- a) w uzyskaniu mieszkania, negocjowaniu i wnoszeniu opłat,
 - b) w organizacji drobnych remontów, adaptacji, napraw, likwidacji barier architektonicznych,
 - c) kształtowanie właściwych relacji osoby uzyskującej pomoc z sąsiadami i gospodarzem domu;
- 5) zapewnienie dzieciom i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi dostępu do zajęć rehabilitacyjnych i rewalidacyjno-wychowawczych, w wyjątkowych przypadkach, jeżeli nie mają możliwości uzyskania dostępu do zajęć, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535, z późn. zm.⁴⁾).

Warto w tym miejscu zatrzymać się przy piątym rodzaju usług – tj. zapewnieniu dostępu do zajęć rehabilitacyjnych i rewalidacyjno-wychowawczych (§ 2 ust. 5). Wiele ośrodków pomocy społecznej uzasadnia odmowę przyznania usług opierając się na tym zapisie i twierdząc, że np. dziecko uczęszcza do przedszkola, gdzie ma zajęcia rehabilitacyjne i tym samym nie przysługują mu usługi. Jednak zapis tego paragrafu mówi o czym innym. Zajęcia, o których mowa w art. 7 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego dotyczą dzieci i młodzieży upośledzonej umysłowo, w tym szczególnie upośledzonych w stopniu głębokim. Należy pamiętać, że upośledzenie umysłowe jest inną jednostką chorobową niż autyzm dziecięcy, czy też szerzej całościowe zaburzenia rozwojowe. W ustawie o ochronie zdrowia psychicznego

“Informacje dla rodzin”

jest odesłanie do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej określającego zasady organizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim⁵. Zajęcia te, jak już wspomniano wyżej są organizowane dla dzieci i młodzieży z głębokim upośledzeniem, a udział w nich uznawany jest za spełnianie obowiązku szkolnego i obowiązku nauki. Dzieci i młodzież są kwalifikowane do udziału w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne, które wydają orzeczenia o potrzebie tychże zajęć. Oznacza, to że dziecko uczęszczające do przedszkola ogólnodostępnego, integracyjnego czy nawet specjalnego na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego nie uczestniczy w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych, o których mowa powyżej, gdyż te formy wychowania przedszkolnego wzajemnie się wykluczają. Analogicznie sprawa ta wygląda w przypadku uczniów. Uczęszczanie przez dziecko do szkoły ogólnodostępnej, integracyjnej czy specjalnej na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego czy nawet nauczania indywidualnego wyklucza możliwość udziału w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych organizowanych na podstawie art. 7 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego. W myśl przepisów oświatowych nie jest możliwe równoczesne korzystanie z zajęć rewalidacyjno-wychowawczych i uczęszczanie do przedszkola czy szkoły np. integracyjnej.

Specjaliści świadczący usługi

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi są świadczone przez osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania zawodu:

- pracownika socjalnego,
- psychologa,
- pedagoga,
- logopedy,
- terapeuty zajęciowego,
- pielęgniarki,
- asystenta osoby niepełnosprawnej,
- opiekunki środowiskowej,
- specjalisty w zakresie rehabilitacji medycznej,
- fizjoterapeuty,
- innego zawodu dającego wiedzę i umiejętności pozwalające świadczyć określone specjalistyczne usługi.

Ponadto osoby te powinny mieć także co najmniej półroczny staż pracy w jednej z następujących placówek:

- placówce terapii lub placówce oświatowej (tj. przedszkole, szkoła, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, poradnia psychologiczno-pedagogiczna) do której uczęszczają dzieci z zaburzeniami rozwoju lub upośledzeniem umysłowym,
- ośrodka terapeutyczno-edukacyjno-wychowawczym,
- szpitalu psychiatrycznym,
- jednostce organizacyjnej pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi (tj. środowiskowym domu samopomocy, domu pomocy społecznej),
- innej placówce niż wymienione powyżej świadczącej specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (chodzi tu o np. Agencje Służby Społecznej, firmy czy stowarzyszenia lub fundacje, które mają podpisane umowy z OPS na świadczenie usług specjalistycznych).

⁵ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 30 stycznia 1997 r. w sprawie zasad organizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim – Dz. U. z 1997 r., Nr 14, poz. 46.

“Informacje dla rodzin”

W uzasadnionych przypadkach usługi te mogą być świadczone przez osoby, które zdobywają lub podnoszą wymagane kwalifikacje (*np. są w trakcie studiów, czy dodatkowo się szkolą*) oraz posiadają co najmniej roczny staż pracy w ww. placówkach i mają zapewnioną możliwość konsultacji z osobami świadczącymi specjalistyczne usługi, posiadającymi wymagane kwalifikacje.

Specjaliści, którzy świadczą usługi w zakresie kształtowania umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, prowadzenia treningów umiejętności samoobsługi i umiejętności społecznych oraz wspierania w formie asystowania w codziennych czynnościach życiowych muszą posiadać przeszkolenie i doświadczenie w zakresie:

- umiejętności kształtowania motywacji do akceptowanych przez otoczenie zachowań,
- kształtowania nawyków celowej aktywności,
- prowadzenia treningu zachowań społecznych.

Warto zadbać o to, by osoba, która ma świadczyć usługi dla osoby z autyzmem odbyła choćby podstawowe przeszkolenie w zakresie specyfiki pracy z osobami z tym rodzajem niepełnosprawności.

Uwaga: do dnia 31 grudnia 2006 r. specjalistyczne usługi mogą być świadczone przez osoby, które:

- przed 1 października 2005 r. były zatrudnione w ramach tych usług i spełniały kryteria obowiązujące w tamtym okresie,
- świadczyły usługi do dn. 10 sierpnia 2006 r.

Umocowanie prawne specjalistycznych usług opiekuńczych

- art. 8 ustawy z dn. 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 1994 r., Nr 111, poz. 535 z późn. zm.) – jednostki organizacyjne pomocy społecznej (*tu: ośrodki pomocy społecznej*) w porozumieniu z zakładami psychiatrycznej opieki zdrowotnej (*tu: poradniami zdrowia psychicznego, poradniami autyzmu dziecięcego, specjalistycznymi poradniami dla osób z autyzmem i innymi pokrewnymi zaburzeniami rozwoju*) organizują oparcie społeczne dla osób, które z powodu choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego mają poważne trudności w życiu codziennym, zwłaszcza w kształtowaniu swoich stosunków z otoczeniem, w zakresie edukacji, zatrudnienia oraz w sprawach bytowych. Wspomniane oparcie społeczne polega w szczególności na: podtrzymywaniu i rozwijaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego, aktywnego życia; organizowaniu w środowisku społecznym pomocy ze strony rodziny, innych osób, grup, organizacji społecznych i instytucji; udzielaniu pomocy finansowej, rzeczowej oraz innych świadczeń na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej (*są nimi także specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi określone w ustawie o pomocy społecznej*).

Art. 9 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego określa, że usługi opiekuńcze powinny być dostosowane do szczególnych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi;

- art. 18 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dn. 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r., Nr 64, poz. 593 z późn. zm.) określa, że do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Art. 50 ustawy o pomocy społecznej określa, że specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina nie może im takiej pomocy zapewnić (art. 50 ust. 2 ustawy). Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym (art. 50 ust. 4 ustawy);

“Informacje dla rodzin”

- rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dn. 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r., Nr 189, poz. 1598 z późn. zm.) określające rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych, kwalifikacje osób świadczących specjalistyczne usługi, warunki i tryb ustalania oraz pobierania opłat za te usługi, warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia ze wspomnianych opłat.

Podstawa prawna:

ustawa z dn. 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r., Nr 64, poz. 593 z późn. zm.), rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dn. 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r., Nr 189, poz. 1598 z późn. zm.), rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dn. 19 kwietnia 2005 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2005 r., Nr 77, poz. 672), ustawa z dn. 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 1994 r., Nr 111, poz. 535 z późn. zm.), ustawa z dn. 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.)

ZAŁĄCZNIKI:

- 1) wzór zaświadczenia lekarskiego – skierowania na specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- 2) wzór podania w sprawie przyznania specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 3) wzór zażalenia na niewydanie decyzji przez OPS,
- 4) wzór odwołania od decyzji odmownej wydanej przez OPS.

załącznik nr 1

<i>miejsowość, data</i>
ZAŚWIADCZENIE
Imię i nazwisko: Data urodzenia: Adres zamieszkania:
Rozpoznanie:
Dziecko jest pacjentem tutejszego <i>Ośrodka</i> / <i>Poradni Zdrowia Psychicznego</i> od:
Ze względu na stan zdrowia dziecka oraz sytuację rodzinną konieczne jest zapewnienie dziecku specjalistycznych usług opiekuńczych w wymiarze godzin tygodniowo, w ramach których prowadzone byłoby uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia oraz usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu (zgodnie z § 2 pkt. 1 lit. a, oraz § 2 pkt. 3 lit. b Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dn. 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych – Dz. U. z 2005 r., Nr 189, poz. 1598 z późn. zm.).
W razie potrzeby pracownicy <i>Ośrodka/Poradni</i> udzielą wskazówek co do programu indywidualnych zajęć z dzieckiem.
Zaświadczenie wydaje się w celu przedłożenia w Ośrodku Pomocy Społecznej.
<i>pieczętka i podpis lekarza</i>

załącznik nr 2

<i>miejsowość, data</i>
Imię i nazwisko adres
<i>Ośrodek Pomocy Społecznej</i> <i>ul.</i> <i>miejsowość</i>
Na podstawie ustawy z dn. 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004 r., Nr 64, poz. 593 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dn. 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r., Nr. 189, poz. 1598 z późn. zm.) proszę o przyznanie <i>mojemu synowi/mojej córce</i> specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w wymiarze zaleconym przez lekarza specjalistę.
Z poważaniem <i>podpis</i>

miejsowość, data

Imię i nazwisko,
adres

Samorządowe Kolegium Odwoławcze
ul.
.....

ZAŻALENIE

Na podstawie art. 37 § 1 K.p.a. w związku z art. 35 K. p. a. wnoszę zażalenie na postępowanie Ośrodka Pomocy Społecznej w i proszę o podjęcie czynności określonych w art. 37 § 2 K. p. a. (tj. wyznaczenie dodatkowego terminu załatwienia sprawy oraz zarządzenia wyjaśnienia przyczyn i ustalenie osób winnych niezakończenia sprawy w terminie, a w razie potrzeby także podjęcie środków zapobiegających naruszaniu terminów załatwiania spraw w przyszłości).

Uzasadnienie:

1. W oparciu o ustawę z dn. 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r., Nr 64, poz. 593 z późn. zm.) oraz Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dn. 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r., Nr 189, poz. 1598 z późn. zm.) w dn. wystąpiłem/wystąpiłam na podstawie skierowania lekarza specjalisty o przyznanie *mojemu synowi/mojej córce* specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (kopia podania w załączeniu).

W odpowiedzi otrzymałam w dn. pismo dotyczące - np. odesłania do innej instytucji -..... (kopia pisma w załączeniu)./Do dnia dzisiejszego, tj. do nie otrzymałem/otrzymałam decyzji administracyjnej jaka powinna być wydana w tej sprawie.

W związku z tym, że nie została wydana decyzja administracyjna w tej sprawie wnoszę skargę na tryb postępowania Ośrodka Pomocy Społecznej w

2. OPS w powinien wydać w mojej sprawie decyzję administracyjną - zobowiązuje go do tego art. 106, ust. 1. ustawy z dn. 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r., Nr 64, poz. 593) – „Przyznanie świadczeń z pomocy społecznej następuje w formie decyzji administracyjnej”. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi są świadczeniem niepieniężnym z pomocy społecznej i ich przyznanie bądź odmowa przyznania powinna być w określona w decyzji administracyjnej. Ponieważ nie została wydana decyzja (zobowiązuje do tego także art. 104 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego) nie mam możliwości odwołania się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego. OPS nie powiadomił mnie także o niezakończeniu sprawy w terminie, do czego obliguje go zapis w art. 36 Kodeksu postępowania administracyjnego.

3. Zapis w art. 8, ust. 1 ustawy z dn. 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 1994 r., Nr 111, poz. 535 z późn. zm.) stanowi, że jednostki organizacyjne i inne podmioty działające na podstawie ustawy o pomocy społecznej w porozumieniu z zakładami psychiatrycznej opieki zdrowotnej organizują na obszarze swojego działania oparcie społeczne dla osób, które z powodu choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego mają poważne trudności w życiu codziennym, zwłaszcza w kształtowaniu swoich stosunków z otoczeniem. Taką formą wsparcia są właśnie specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

4. Specjalistyczne usługi opiekuńcze są zadaniem zleconym gminie (art. 18, ust. 1, pkt. 3 ustawy o pomocy społecznej), a to oznacza, że tak jak wszystkie zadania zlecone są zadaniem obowiązkowym. Fakt, że OPS nie świadczy pomocy w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi nie powinien być powodem odmowy przyznania tego świadczenia.

W związku z powyższym moje zażalenie jest zasadne.

Z poważaniem

podpis

miejsowość, data

imię i nazwisko
adres

Samorządowe Kolegium Odwoławcze
ul.
.....

Na podstawie art. 127 Kpa odwołuję się od decyzji Ośrodka Pomocy Społecznej w z dn.
(decyzja nr) i wnoszę o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Uzasadnienie:

W oparciu o ustawę z dn. 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r., Nr 64, poz. 593 z późn. zm.) oraz Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dn. 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r., Nr 189, poz. 1598 z późn. zm.) w dniu r. wystąpiłam na podstawie skierowania lekarza specjalisty o przyznanie mojej córce/synowi specjalistycznych usług opiekuńczych.

W dn. r. otrzymałam z Ośrodka Pomocy Społecznej w decyzję odmowną (nr – kopia w załączeniu).

*Uzasadnienie piszemy w punktach (każdy wywód i argumentacja powinny być w oddzielnych punktach).
Piszemy jasno i zwięźle.*

W związku z powyższym moje odwołanie jest uzasadnione.

Z poważaniem

podpis